

Рейтинговий звіт KLRN 001-018 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування	АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	25.10.2007 р.
Дата оновлення:	30.09.2016 р.
Кредитний рейтинг:	uaA-
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» за 2014 – 2015 рр. та I півріччя 2016 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторську перевірку наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, що наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рейтингова історія

Історія кредитного рейтингу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ»

Дата	25.10.2007	30.12.2008	17.06.2009	30.06.2010	21.06.2012	29.11.2012
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB+
Прогноз	стабільний	негативний	негативний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження	підвищення

Дата	04.06.2013	05.12.2013	22.12.2015	31.03.2016	30.09.2016
Рівень рейтингу	uaBBB+	uaA-	uaA-	–	uaA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	–	стабільний
Рейтингова дія	підтвердження	підвищення	підтвердження	призупинення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» підтримується:

- очікуваним збільшенням обсягу статутного капіталу;
- низькою питомаю вагою простроченої заборгованості в клієнтському кредитному портфелі та консервативною політикою резервування;
- прийнятною валютною структурою клієнтського кредитного портфеля та ресурсної бази;
- прийнятними показниками ефективності основної діяльності.

Рівень кредитного рейтингу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» обмежується:

- концентрацією кредитного портфеля за основними позичальниками, що може негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію Банку;
- концентрацією ресурсної бази за основними кредиторами, що обмежує фінансову гнучкість Банку;
- нарощенням обсягу неробочих активів, що обмежує можливості управління операційною ефективністю;
- суттєвим обсягом активних операцій з пов'язаними з банком особами;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ»

Показник	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15	01.01.16	01.04.16	01.07.16
Активи, млн. грн.	3718,07	3516,49	3912,13	4924,65	5305,71	3997,58	3272,84	2863,47	3071,78	2911,27
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	2680,70	2256,04	2886,27	2546,64	3166,40	2510,92	2095,52	1927,05	1793,97	1512,50
Кошти клієнтів, млн. грн.	2597,15	2519,75	2976,11	3868,11	3999,91	3031,05	2303,69	2035,23	2329,99	2095,77
Власний капітал, млн. грн.	534,95	573,08	605,05	520,40	499,16	585,74	623,64	496,55	493,93	538,71
Доходи, млн. грн.	383,51	424,76	399,59	411,81	183,01	353,72	487,14	514,27	123,32	194,48
Витрати, млн. грн.	424,61	386,76	367,72	502,00	198,62	282,75	378,26	529,96	196,63	223,02
Чистий операційний дохід, млн. грн.	216,42	258,54	252,47	267,75	116,01	204,55	260,88	236,00	72,96	93,40
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	-51,31	50,33	41,62	-108,85	-15,61	70,97	108,88	-11,97	-65,97	-1,65
Чистий прибуток, млн. грн.	-41,10 ¹	38,00 ²	31,87 ³	-90,19 ⁴	-15,61	70,97	108,88	-15,69 ⁵	-73,32	-28,54
Доходність активів (ROA)*,%	-	1,08	0,81	-	-	-	-	-	-	-
Доходність капіталу (ROE)*,%	-	6,63	5,27	-	-	-	-	-	-	-

¹ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком (46,3 млн. грн.)

² фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 40,38 млн. грн.

³ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 27,61 млн. грн.

⁴ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком (92,26 млн. грн.)

⁵ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком (15,69 млн. грн.)

* значення на звітну дату

Резюме

Публічне акціонерне товариство «Банк «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» (далі за текстом – АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ», або Банк) створено у відповідності до чинного законодавства України та зареєстровано НБУ в Державному реєстрі банків 30 грудня 1996 року за реєстраційним номером 264.

Банк має відповідні ліцензії НБУ на здійснення банківських операцій. АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» знаходиться за адресою: 04070, Україна, м. Київ, вул. Борисоглібська, 5-А.

АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» позиціонує себе як універсальна банківська установа, що надає широкий спектр послуг. Банком пропонується повне обслуговування клієнтів, яке включає: розрахунково-касові, кредитні, депозитні, конверсійні операції, обслуговування зовнішньо-торгівельних операцій та інші операції. Маючи ліцензії на брокерську, дилерську діяльність та діяльність зберігача, фінансова установа виконує дані операції на користь клієнтів, тим самим забезпечуючи ще більшу диверсифікацію пропонованих послуг.

Регіональна мережа Банку представлена Головним офісом у м. Києві та 4 відділеннями, одне з яких було відкрито в II кварталі поточного року. Нове відділення – це другий центр Private Banking АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» у м. Києві, облаштований спеціальними переговорними кімнатами, що дозволяють відвідувачам здійснити необхідні операції в умовах суворої конфіденційності й приватності.

Активні операції Банку фінансуються власними та клієнтськими коштами. Якість власного капіталу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ», на обсяг якого чинила тиск необхідність нарощення резервів під активні операції, задовільна. Статутний капітал Банку, обсяг якого в поточному році було збільшено на 70,7 млн. грн. за рахунок часткового спрямування коштів, що залучалися на умовах субординованого боргу, становить 510,4 млн. грн. та відповідає підвищеним вимогам НБУ. Пряма істотна участь у статутному капіталі АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» двох фізичних осіб-резидентів та ТОВ «Промислова група «МОНІСР» станом на 01.07.2016 р. становила 69,2193%.

Ресурсна база Банку здебільшого сформована за рахунок коштів клієнтів, динаміка яких протягом аналізованого періоду була різнонаправленою. Протягом 2014 року обсяг клієнтського портфеля зріс більше ніж на 19% (приріст коштів суб'єктів господарювання та відтік коштів приватних осіб перевищували 31% та 38% відповідно). Натомість, у минулому році відтік клієнтських коштів перевищив 51% (скорочення коштів юридичних та фізичних осіб перевищувало 54% та 33% відповідно). В I півріччі поточного року обсяг клієнтського портфеля майже не змінився (приріст становив 2%).

Структура клієнтського портфеля за джерелами залучення (превалюють кошти суб'єктів господарювання) зумовлює концентрацію ресурсної бази за основними

кредиторами та депозитного портфеля за основними вкладниками. Концентрація останнього певною мірою зумовлена депозитами, які виступають забезпеченням за кредитами з метою уникнення кредитних ризиків (понад 6% депозитного портфеля клієнтів). Портфелю коштів суб'єктів господарювання притаманна концентрація за видами економічної діяльності.

Клієнтські кошти переважно є короткостроковими. При цьому, кошти на поточних рахунках формують понад 56% портфеля. Позитивним є те, що кошти в національній валюті формують близько 78% портфеля.

Банк має досвід успішної співпраці з НБУ, наразі заборгованість перед регулятором відсутня. Кошти банків представлено виключно коштами на ЛОРО рахунках переважно у ВКВ. Сальдо за міжбанківськими операціями є активним.

У поточному році Банк розпочав залучення коштів шляхом розміщення короткострокових ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих банком. Валюта залучення виключно вільно конвертована.

Якість ресурсної бази АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» задовільна. Концентрація зобов'язань за основними кредиторами обмежує фінансову гнучкість Банку, а значний обсяг коштів на поточних рахунках підвищує чутливість до ризику ліквідності.

Активні операції Банку зосереджені на кредитуванні, проте клієнтський кредитний портфель протягом аналізованого періоду мав стійку тенденцію до скорочення. Його обсяг у 2014 та 2015 роках зменшився більше ніж на 26% та на 19% відповідно, а в I півріччі поточного року – ще майже на 27%.

У структурі клієнтського кредитного портфеля за строками користування кредитними коштами переважають довгострокові кредити, за цільовим призначенням – кредити, надані у поточну діяльність. Актуальною для Банку є висока концентрація кредитного портфеля за основними позичальниками, що обумовлює залежність Банку від їх фінансового стану та підвищує чутливість до кредитного ризику. Разом з тим, кредитний портфель суб'єктів господарювання диверсифікований за видами економічної діяльності, що знижує рівень галузевого ризику.

Банком на постійній основі вживаються заходи щодо підтримання якості активів на прийнятному рівні. Разом з тим, фінансова криза негативно позначилася на платоспроможності позичальників та зумовила погіршення якості активів Банку. Частка простроченої заборгованості в клієнтському кредитному портфелі станом на кінець I кварталу поточного року перевищила 14%. З метою покращення якості клієнтського кредитного портфеля та виходячи з фінансових можливостей позичальників, певний обсяг проблемної заборгованості було реструктуризовано. Також мало місце прийняття майна, що виступало забезпеченням зобов'язань за кредитами, у власність Банку, а також списання за рахунок резервів, сформованих під безнадійну заборгованість та переуступка третім особам.

Вжиті заходи призвели до суттєвого скорочення обсягу простроченої заборгованості, а її частка станом на кінець I півріччя поточного року знизилася до

3%. Разом з тим, за категоріями якості у клієнтському кредитному портфелі заборгованість, яка належить до IV та V категорій загалом формувала більше 36% портфеля, що свідчить про наявність потенційно проблемної заборгованості. Задля нівелювання кредитних ризиків фінансовою установою створюються резерви на відшкодування можливих втрат від активних операцій. Клієнтський кредитний портфель покривається резервами більше ніж на 28%, прострочена заборгованість – більше ніж удев'ятеро.

Серед забезпечення зобов'язань за кредитами – нерухоме та рухоме майно, майнові права на грошові кошти тощо. Найбільш ліквідною заставою (за класифікацією регулятора) забезпечено близько 3% обсягу кредитного портфеля. Бланковою є заборгованість лише одного з позичальників, що входить до складу найбільших (формує близько 5% обсягу портфеля).

У портфелі цінних паперів превалюють депозитні сертифікати, емітовані НБУ, що забезпечує прийнятний рівень доходності за мінімуму ризиків, пов'язаних з інвестуванням коштів. Обсяг та частка акцій є незначними. Ліквідність цінних паперів одного емітента є низькою, проте їх обсяг незначний, а резерви під їх знецінення сформовано у повному обсязі.

Активність Банку на міжбанківському ринку протягом аналізованого періоду була низькою, а коло банків-контрагентів – обмеженим. На початок II півріччя поточного року портфель МБКІД було сформовано бланковим кредитом овернайт у ВКВ.

Високоліквідні активи, обсяг яких протягом аналізованого періоду був вагомим, станом на початок II півріччя поточного року перевищували 41% активів. Разом з тим, слід зауважити, що більше 17% активів з високим рівнем ліквідності розміщено на НОСТРО рахунках в банках, що перебувають в стадії ліквідації. Кошти, розміщені в останніх, покриті резервами на 100%. На кореспондентському рахунку в НБУ кошти підтримуються в обсязі, необхідному для поточного обслуговування клієнтів.

Якість активів АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» задовільна, проте, зважаючи на ризики які приймає Банк, не виключено її погіршення. Ситуація ускладнюється суттєвим обсягом активних операцій з пов'язаними з банком особами.

Адміністративні витрати відносно валових доходів протягом аналізованого періоду були прийнятними. Скорочення робочого кредитного портфеля разом із нарощенням обсягу неробочих активів, що зумовлено прийняттям на баланс майна, що виступало забезпеченням зобов'язань за кредитами та нарощенням обсягу інвестиційної нерухомості, чинило тиск на ефективність діяльності. Питома вага відрахувань на формування резервів у структурі витрат протягом аналізованого періоду зменшувалася – за підсумками 2014 та 2015 років, а також I півріччя поточного року становила понад 62%, 36% та 23% відповідно. Разом з тим, формування резервів під активні операції зумовлювало від'ємне значення фінансового результату. Необхідність подальшого нарощення резервів для відшкодування можливих втрат від активних операцій на тлі зниження ефективності діяльності може чинити тиск на капітал.

Збиткова діяльність Банку, починаючи з 1 листопада минулого року, зумовила порушення Банком окремих економічних нормативів, встановлених НБУ, та ліміту загальної короткої відкритої валютної позиції. Банком було розроблено План заходів щодо усунення порушень. Реалізація планових заходів сприяла покращенню ситуації починаючи з грудня минулого року. Наразі, у зв'язку зі змінами в регулятивній базі НБУ, в Банку має місце порушення нормативу максимального кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами та ліміту загальної короткої відкритої валютної позиції. АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» співпрацює з НБУ згідно укладеного «Плану заходів щодо приведення діяльності у відповідність до вимог законодавства та нормативно-правових актів НБУ щодо операцій з пов'язаними з банком особами на 2016–2019рр.». Недотримання ліміту загальної короткої відкритої валютної позиції виникло через те, що існує обмеження НБУ на покупку банками валюти на МВРУ.

АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази.

Значення обов'язкових нормативів ліквідності перевищують установлені значення НБУ. Позитивне значення невідповідності активів та пасивів АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» за строками до погашення до 1 року на початок II півріччя поточного року перевищувало 21%, залежності від коштів приватних осіб Банк не має. Разом з тим, факторами тиску на ліквідність є концентрація кредитного портфеля за основними позичальниками та ресурсної бази за основними кредиторами й значний обсяг коштів на поточних рахунках клієнтів.

Наразі Банк має підвищену чутливість до кредитного ризику та ризику ліквідності, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою.

Стратегічна мета АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» полягає в розвитку комплексного високоякісного банківського обслуговування клієнтів, розширенні спектру банківських послуг, впровадженні передових банківських технологій, покращенні показників доходності та прибутковості, що сприятиме підвищенню надійності та інвестиційної привабливості Банку. Діяльність Банку направлена на якісний та збалансований ріст, підвищення фінансової стійкості, зміцнення позицій в банківському секторі та посилення функціональної ролі в економічному та соціальному розвитку країни.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» підтверджено на рівні uaA-, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

О. В. Шубіна

**Начальник відділу рейтингів банківських
установ**

Г. П. Винник

Додатки

Дані балансу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ», млн. грн.

Показник	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15	01.01.16	01.04.16	01.07.16
Активи										
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	103,17	70,40	82,81	682,43	515,59	149,70	172,57	60,76	359,09	420,42
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	14,94	108,06	154,34	606,19	1510,09	885,09	385,00	310,00	265,00	310,00
Кошти в інших банках	1282,69	826,77	787,16	1568,56	1493,22	1167,43	839,67	768,22	818,52	489,72
Кредити клієнтам	2360,94	2259,88	2710,42	2064,17	1899,24	1821,95	1874,05	1711,22	1525,76	1257,58
Цінні папери	5,00	5,00	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Довгострокові вкладення	122,18	119,55	98,51	92,69	91,80	128,29	127,27	126,39	126,12	285,21
Нараховані доходи	274,35	400,86	513,91	674,80	669,80	700,52	754,04	665,41	650,36	412,27
Резерви	-449,69	-520,83	-492,35	-798,25	-912,40	-895,99	-917,19	-971,05	-858,66	-694,97
Інші активи	4,49	246,79	57,32	34,04	38,36	40,58	37,42	192,48	185,59	431,02
Разом активів	3718,07	3516,49	3912,13	4924,65	5305,71	3997,58	3272,84	2863,47	3071,78	2911,27
Зобов'язання										
Заборгованість перед НБУ	0,00	3,51	16,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	482,07	70,10	102,61	230,93	31,40	19,68	4,11	11,11	4,11	20,26
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	2091,50	2019,56	2464,36	3376,25	3451,38	2586,88	1909,82	1584,55	1879,56	1644,22
Кошти фізичних осіб	505,66	500,19	511,76	491,86	548,53	444,17	393,87	450,68	450,43	451,54
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,85	13,29
Субординований борг	85,70	85,70	85,70	260,70	260,70	260,70	260,70	260,70	190,00	190,00
Нараховані витрати	12,52	15,81	18,98	21,23	18,47	19,65	23,64	26,41	26,26	28,70
Інші зобов'язання	5,68	248,55	107,24	23,28	496,07	80,76	57,08	33,47	14,65	24,53
Разом зобов'язань	3183,12	2943,41	3307,08	4404,25	4806,55	3411,84	2649,21	2366,92	2577,85	2372,56
Власний капітал										
Сплачений статутний капітал	439,69	439,69	439,69	439,69	439,69	439,69	439,69	439,69	510,39	510,39
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	86,45	45,35	83,35	115,22	115,22	25,03	25,03	25,03	25,03	6,97
Результат минулих років	0,00	0,00	0,15	0,15	-90,04	0,15	0,15	-2,37	-18,06	0,00
Результати переоцінки	49,90	50,04	49,98	55,53	49,89	49,89	49,88	49,88	49,88	49,88
Фінансовий результат поточного року	-41,10	38,00	31,87	-90,19	-15,61	70,97	108,88	-15,69	-73,32	-28,54
Разом власного капіталу	534,95	573,08	605,05	520,40	499,16	585,74	623,64	496,55	493,93	538,71

Дані звіту про фінансові результати АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ», млн. грн.

Показник	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15	01.01.16	01.04.16	01.07.16
Доходи										
Процентні доходи	358,81	371,23	348,92	367,38	123,97	261,27	349,90	379,81	119,98	173,33
Комісійні доходи	22,46	42,74	37,99	33,75	8,35	17,61	27,86	37,32	9,11	17,75
Результат від торговельних операцій	1,33	8,51	9,85	8,72	50,20	72,91	84,46	71,49	-9,64	-2,04
Інші операційні доходи	0,62	0,57	0,34	0,11	0,18	0,47	0,74	1,28	3,86	4,59
Інші доходи	0,28	0,22	0,75	0,37	0,07	0,09	0,24	0,26	0,01	0,02
Повернення списаних активів	0,00	1,49	1,74	1,47	0,24	1,38	23,93	24,11	0,00	0,84
Всього доходи	383,51	424,76	399,59	411,81	183,01	353,72	487,14	514,27	123,32	194,48
Витрати										
Процентні витрати	158,98	157,64	138,12	135,67	65,13	144,34	197,06	246,73	48,07	92,49
Комісійні витрати	0,82	1,17	1,14	1,60	0,54	1,14	1,75	2,51	0,87	2,04
Інші операційні витрати	7,01	5,69	5,37	4,94	1,02	2,22	3,26	4,65	1,40	5,70
Загальні адміністративні витрати	58,26	66,43	69,97	65,15	17,99	37,34	56,67	80,31	20,98	43,98
Відрахування в резерви	209,76	143,48	143,37	313,29	113,94	97,70	119,51	192,03	117,97	51,93
Податок на прибуток	-10,21	12,33	9,75	-18,66	0,00	0,00	0,00	3,72	7,34	26,88
Всього витрати	424,61	386,76	367,72	502,00	198,62	282,75	378,26	529,96	196,63	223,02
Фінансовий результат	-41,10	38,00	31,87	-90,19	-15,61	70,97	108,88	-15,69	-73,32	-28,54